

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

[Tractatus de attributis, de visione beatifica, de scientia Dei ac de ejus
voluntate et providentia]

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. X. Scientia media facit Deum authorem peccati, & deterit famam
sanctitatis divinæ, hominumque saluti insidiari videtur

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77132](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77132)

causa libertatis potentialis, quam Deus creatur. A
 nis intellectibus in creatione indidit, non tar
 men libertatis actualis, seu liberæ electionis no
 men libertatis, saltem proximè & immediatè,
 sed mediatè tantum & remotè: Atqui libertas
 actualis nostræ voluntatis, debet à Deo proxi
 me & immediatè procedere, mediante aliquo
 decreto libero suæ voluntatis: Ergo &c. Major
 est evidens, Minor probatur. Omnis perfectio
 simpliciter simplex debet à Deo ut à prima cau
 sa immediatè procedere, juxta illud Jacobi 1.
*Omne datum optimum, & omne donum perfectum,
 descendens à Patre luminum: Sed liber
 tas actualis est aliqua perfectio simpliciter sim
 plex, cum sit melior ipsa, quam non ipsa, ut
 patet: Ergo libertas actualis debet immediatè
 oriri à Deo ut à primo libero.*

171 Confirmatur primò: Determinatio volunta
 tis creata est aliquid perfectius, quam illuminatio
 Solis: Sed illuminatio Solis immediatè
 procedit à Deo, ut omnes Theologi & Philoso
 phi docent contra Durandum & Aureolum:
 Ergo & determinatio voluntatis creata.

Confirmatur secundò: Libertas actualis est
 perfectior potentiali, cum prima dicat potentia
 litatem & carentiam actûs, ac proinde imper
 fectionem, non verò secunda: Ergo si libertas
 potentialis sit immediatè à Deo ut à primo libe
 ro, à fortiori & ipsa libertas actualis.

Confirmatur tertio: Sicut Deus est primum
 ens, & tale per essentiam, ita & primum liberum:
 Ergo licet implicat dari aliquam entitatè crea
 ram & participatam, quæ immediatè ab ipso nõ
 procedat: ita repugnat dari velicipi liber
 tatem aliquam creatam & participatam, quæ à
 Deo immediatè non dependeat & promanet.

172 Dices secundò, Libertatem actualem nostræ
 voluntatis, seu liberam ejus determinationem,
 causari immediatè à decreto indifferenti, quò
 Deus statuit concurrere cum voluntate creata
 ad quodcumque voluerit.

Sed contra primò: A principio indifferenti ut
 indifferens est, actus determinatus exire nequit,
 ut supra ex D. Thoma dicebamus. Ratio est,
 quia indifferens & determinatum inter se op
 ponuntur, & se habent sicut calidum & frigi
 dum: Ergo sicut à frigido, ut tali, non potest pro
 cedere calor, ita nec à decreto indifferenti, de
 terminatio voluntatis creata.

Secundò: Decretum determinabile à volun
 tate creata, quantum ad speciem actûs, ejus de
 terminationem non causat, sed potius determi
 nationem ab illa expectat: Atqui decretum in
 differens est determinabile à voluntate huma
 na, quantum ad speciem actûs, ut docent defen
 sores scientiæ mediæ: Ergo liberam ejus deter
 minationem non causat.

Tercio, Nulla causa à suo effectu dependet:
 Sed decretum indifferens, ut insuat in actus libe
 ros voluntatis creatae, & concursum determina
 tum ad operandi illi exhibeat, depedet à deter
 minatione voluntatis humanæ, saltem tanquam
 à conditione, juxta Adversariorum principia:
 Ergo talis determinatio non est effectus decreti
 indifferents, nec ab illo tanquam à causa depedet.

§. X.

Scientia mediæ facit Deum authorem peccati, & de
 tem jam sanctitatis divinæ, hominumque
 salutis insidiari videtur.

173 Probatur tripliciter. Primò quia scientia me
 diæ supponit divinum concursum oblatum
 Tom. I.

voluntati, de se indifferentem, & ab illa, ad hanc
 potius partem, quam ad illam determinandum.
 Ergo juxta hanc sententiam, concursus divinus
 sequitur nutum voluntatis creatae, & illius de
 terminationem: At voluntas creata non semper
 se ad bonum determinat, sed quandoque ad mal
 um: Ergo concursus Dei æquivalenter se ex
 tendit ad malum & ad bonum, & absque illo
 discrimine effectivo, quidquid sit de affectivo,
 utrumque causat, & ad utrumque mediâ volun
 tatis determinatione transit; & sic juxta hanc
 sententiam, & modum explicandi concursum
 divinum, proditio Jude non minus est opus Dei,
 quam conversio Pauli.

Confirmatur: Quando voluntas humana de-

terminat Deum, ut cum illa concurrat ad actum
 intrinsecè malum, v. g. ad actum odii, vel blas
 phemiæ; & ut talem actum simul cum ea produ
 cat: vel talis influxus concomitans, tendit in so
 lam entitatem & substantiam actûs mali, vel
 etiam se extendit ad ipsam malitiam & defor
 mitatem? Si hoc secundum dicatur, Deus erit
 causa peccati. Primum autem non potest dici,
 juxta principia Adversariorum, qui docent
 Deum non posse influere per concursum præ
 vium, in entitatem & substantiam actûs intrin
 secè mali, nisi etiam insuat in ejus malitiam &
 deformitatem, ratione nexûs indivisibilis, qui
 inter illa reperitur. Cum enim eadem connexio,
 inò & multò major, magisque indivisibilis,
 reperiatur in concursu simultaneo, quam præ
 vium; eo quod concursus prævius realiter distin
 guatur ab actione mala & peccaminosa, & sit
 prior illâ, prioritate naturæ; simultaneus verò
 intimè in ea imbutur, & cum illa identificetur;
 sequitur ex principiis Adversariorum, im
 possibile esse quòd Deus unâ cum voluntate in
 fluat per concursum simultaneum in substan
 tiam, & entitatem actûs intrinsecè mali, nisi et
 iam insuat in ejus malitiam, & deformitatem
 ei annexam, & ab illa inseparabilem.

Probatur secundò: Ille est causa saltem mora
 lis peccati, qui ponit hominem in occasionibus
 & circumstantiis, in quibus prævidit illum infal
 libiliter peccaturum: sicut enim occasiones pec
 candi moraliter movent & incitant ad peccan
 dum; ita & qui ponit hominem in illis, censetur
 esse causa moralis, cui ille incidat in peccatum.
 Sic ille qui ducit alium ad tabernam, in qua
 prævidet & certò scit, quod incidet in ebrieta
 tem, & in ipsa ebrietate hominem interficiet,
 censetur esse causa moralis talis ebrietatis &
 homicidii: unde cum Deus, secundum princi
 pia Adversariorum, videat per scientiam me
 diam plures occasiones & circumstantias, in quibus
 homo non peccabit, & plures alias in quibus
 infallibiliter incidet in peccatum; eumque in
 terdum constituat in illis, in quibus prævidit eum
 lapsurum, potius quam in aliis in quibus præsci
 vit illum non peccaturum, videtur esse causa mo
 ralis cui homo peccet, & insidiari ejus salutis:
 sicut dux vix censetur viatoribus struere insidias,
 cum eos ducit per sylvâ, aut per alias vias, quas
 periculosas esse novit, & latronum infestationibus
 expositas: vel sicut venator avibus & feris syl
 vestribus insidiari dicitur, dum eas ad certum lo
 cum quem novis ire compellit, ut incidant in
 calles & laqueos quos paravit. Unde scientia me
 diæ, non exploratrix, sed insidiatrix dicenda est.

Denique, cum juxta Adversariorum princi
 pia, Deus determinet voluntatem creatam ad
 indivi-

individuum actus mali & peccaminosi, in quo interdum reperitur quaedam malitia distincta, ab illa quae illi convenit ex sua ratione specifica & essentiali: puta malitia quae sumitur ex intentione actus, vel ex circumstantiis aggravantibus intra eandem speciem: si standum sit illorum principiis, sequitur voluntatem hominis determinari à Deo ad aliquam specialem malitiam & deformitatem, ad quam seipsam non determinat; & consequenter illum esse causam & authorem peccati. Has rationes fultius prosequemur Tractatu sequenti, quando agemus de divinis decretis, & praedestinationibus. Alia verò inconvenientia quae sequuntur ex scientia media, & ad mysterium praedestinationis spectant, in Tractatu de praedestinatione exponuntur.

Disp. 3.
art. 3.
§. 3.

Disp. 4.
art. 1.

ARTICULUS VII.

Convelluntur fundamenta scientiae mediae?

Multi ex Recentioribus, magno labore & Apparatu congerunt, & accumulunt plurima Scripturae, & Sanctorum Patrum testimonia, ad probandum dari in Deo certam & infallibilem futurorum conditionatorum notitiam; ut videri potest apud Suarez, Ruizium, Martinum; aliosque Societatis Theologos. Verum inutiliter laborant, in probatione ejus rei quam non negamus, & punctum difficultatis hujus celeberrimae quaestionis nequaquam attingunt. Nam, ut initio praecedentis disputationis ostendimus, parva aut ferè nulla, apud Thomistas est difficultas, & controversia, de cognitione horum futurorum; sed tantum de modo illius, seu de medio in quod fundatur. Queritur enim, an cognoscantur ante omne decretum Dei liberum, in eorum veritate objectiva, vel in comprehensione liberi arbitrii creati, aut solum in ipso decreto, subjektivè absoluto, & objectivè conditionato? Totum ergo argumentorum pondus, contra necessitatem hujus decreti librandum est.

§. I.

Solvitur praecipua obiectio, petita ex verbis Christi Matthaei 11. Va tibi Corozain &c. seu ex comparatione Judaeorum cum Tyris.

EX hoc Scripturae testimonio desumunt Adversarii argumentum, quod valde extollunt & magnificant, ac *lydium lapidem* appellant. Sic enim arguunt. Deus cognovit infallibiliter Tyrionum conversionem futuram, sub conditione miraculorum Christi: At illam non cognovit in decreto efficaci & praedeterminante: Ergo eam cognovit antecedenter ad tale decretum, per scientiam mediam. Major constat ex dictis initio praecedentis disputationis, ubi ostendimus, Deum habere certam & infallibilem futurorum conditionatorum notitiam. Minor autem probatur. In hoc testimonio continetur nos simplex praedictio, sed oburgatio incredulitatis Judaeorum; non absolute, sed comparative ad Gentiles, qui eidem miraculis visis, magna poenitentiae signa dedissent: At oburgatio illa, saltem ut comparativa, foret injusta, si poenitentia Gentilium in statu conditionato fuisset à Deo cognita in decreto efficaci: Ergo talis poenitentia non fuit à Deo cognita in decreto efficaci. Major est evidens, Minor probatur. Illa increpatio est injusta, cui potest adhiberi justa responsio: At si Deus decrevisset Gentiles praedeterminare ad poenitentiam, ex hypothese praedicationis Christi, posset Judaei justam adhibere responsionem, scilicet,

idèd nos poenitentiam non egimus, visis miraculis Christi, quia non habuisti illud efficac decretum erga nos, quod habuisti erga Gentiles; & si habuisses illud, nos quoque poenitentiam egissemus: Ergo talis increpatio fuisset injusta.

Confirmatur primò: Ut comparativa increpatio justa sit, debet esse aequalitas inter extremae comparationis: unde increparetur injustè unus servus praeter alios, eò quòd unus mille argenteos recipiens, fuisset alios mille lucratus; & alter centum accipiens, non fuisset lucratus mille. Item injustè increparetur miles malè armatus, exemplo alterius armis validioribus instructi; eò quòd illi paria non fecisset, nec ita fortiter pugnavisset. At supposito efficaci decreto circa poenitentiam Gentilium, & eodem negato erga Judaeos, non servaretur aequalitas inter illos: Ergo nec salvaretur justa increpatio, saltem comparativa.

Confirmatur secundo: Si miracula & praedictio Christi non essent circa utrumque extremum aequalia, sed majora respectu Gentilium, non esset justa comparativa increpatio; eò quòd Judaei, minoribus visis miraculis, non converterentur, bene ramen Gentiles, visis majoribus: At inaequalitas orta ex efficaci decreto, illis concessio, & alius negatio, major est, quàm quae nascitur ex inaequalitate miraculorum Christi; cum fortius moveat decretum, & gratia efficaci ex illo proveniens, utpote determinans intrinsecè ad actum, quàm miracula inducentia solum persuasivè & moraliter: Ergo ut justa sit & prudens comparativa illorum increpatio, non debent inaequales in decreto supponi.

Hoc argumentum a deo efficax reputant Adversarii, tantumque in eo sibi adesse praesidium putant, ut vix curent alia Scripturae testimonia adducere, & tanti faciant querelas peccatorum, ut illis compescendis, nihil dubitent totum caput salutis ad humanam voluntatem revocare, totumque divinae gratiae sufficientis & efficacis discrimen, ab innata libertate, quae quilibet se discernit, desumere. Sed tria nobis suppetunt gravissima, quibus vis hujus objectionis enervetur, eaque passis perstringam.

Respondeo ergo primò, Apostolum ad Romanos 9. eandem sibi objecisse difficultatem: nam cum statuit hanc veritatem: *Ergo cuius vult Deus miseretur, & quem vult indurat*, statim objicit sibi quod ex Adversariis retulimus: *Dicit itaque mihi, quid adhuc queritur? Et responderet: Homo tu quis es qui respondeas Deo! Vis objectionis eadem profusus est cum relata ex defensoribus scientiae mediae, sed paucioribus verbis comprehensa. Itaque dicit mihi, quid adhuc queritur? Id est inique arguor, quòd non respueim, & peccati deleruerim; hoc enim mihi imputandum non est, cum mihi defuerit gratia efficax, sine qua non possum converti, nec peccatum deserere. Ea tota ratio injustae querimoniae peccatorum: quasi reprehendi nequeat peccator in malo pertinax, cui denegata sit gratia naturae suae efficax; & tunc tantum justa sit reprehensio, cum omnibus confertur gratia communis sufficiens, quàm quisque ex innata libertate reddat efficacem aut inefficacem? Quasi verò hunc acutissimum sensum Apostolus non viderit, & quòd nocturne & vespertilioes videt, Doctorum Aquila non perpexerit, nec Prosper fidelissimus ejus discipulus, qui i. de vocatione Gent. cap. 25. profiteretur, hujus quaestionis profunditatem non posse solvi per humani arbitrii velle vel nolle. Unde sumitur gravissimum argumentum*